

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

z 12. októbra 2023*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách – Smernica 93/13/EHS – Dôsledky konštatovania nekalej povahy zmluvnej podmienky – Vôľa spotrebiteľa, aby sa zmluva zachovala po zmene podmienok vyhlásených za nekalé – Oprávnenia vnútroštátneho súdu“

Vo veci C-645/22,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) z 12. októbra 2022 a doručený Súdnemu dvoru 13. októbra 2022, ktorý súvisí s konaním:

R. A. a i.

proti

„**Luminor Bank AS**“, konajúca prostredníctvom „Luminor Bank AS“ Lietuvos skyrius,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predsedníčka deviatej komory O. Spineanu-Matei (spravodajkyňa), sudcovia S. Rodin a L. S. Rossi,

generálny advokát: A. M. Collins,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- „Luminor Bank AS“, konajúca prostredníctvom „Luminor Bank AS“ Lietuvos skyrius, v zastúpení: K. Karpickis, A. Klezys, advokatai, a A. Sovaitė,
- litovská vláda, v zastúpení: K. Dieninis, S. Grigonis a V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, splnomocnení zástupcovia,
- portugalská vláda, v zastúpení: P. Barros da Costa, A. Cunha, I. Gameiro a L. Medeiros, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: litovčina.

– Európska komisia, v zastúpení: J. Jokubauskaitė a N. Ruiz García, splnomocnení zástupcovia,
so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez
jeho návrhov

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi R. A. a i. na jednej strane a spoločnosťou „Luminor Bank AS“, konajúcou prostredníctvom „Luminor Bank AS“ Lietuvos skyrius, na druhej strane vo veci nekalej povahy podmienok uvedených vo viacerých zmluvách o úvere uzavretých medzi týmito stranami a dôsledkov, ktoré z toho vyplývajú.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Dvadsiate prvé a dvadsiate štvrté odôvodnenie smernice 93/13 znejú:

„Keďže členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky neuplatňovali v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcu alebo dodávateľa...

...

keďže súdy alebo správne orgány členských štátov musia mať k dispozícii primerané a účinné prostriedky na zabránenie ďalšieho uplatňovania nekalých podmienok v zmluvách.“

- 4 Podľa článku 6 ods. 1 tejto smernice:

„Členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.“

- 5 Článok 7 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a subjektov hospodárskej súťaže existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislemu uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.“

Litovské právo

- 6 Ustanovenie § 6.228⁴ ods. 8 Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Občiansky zákonník Litovskej republiky) stanovuje:

„Ak súd zistí, že podmienka alebo podmienky zmluvy sú nekalé, táto podmienka alebo tieto podmienky sú od uzavretia zmluvy neplatné a zostávajúce podmienky zmluvy sú pre strany naďalej záväzné za predpokladu, že zmluva môže ďalej existovať aj po odstránení nekalých podmienok.“

- 7 Ustanovenie § 353 ods. 1 a 2 Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas (Občiansky zákonník Litovskej republiky) stanovuje:

„1. Kasačný súd v rámci kasačného opravného prostriedku skúma rozsudky a/alebo uznesenia, proti ktorým bol podaný opravný prostriedok v súvislosti s uplatňovaním práva. Kasačný súd je viazaný skutkovými okolnosťami zistenými súdom prvého stupňa a odvolacím súdom.

2. Súd má právomoc ísť nad rámec kasačného opravného prostriedku, ak si to vyžaduje verejný záujem a ak by v prípade neprekročenia hraníc kasačného opravného prostriedku boli porušené práva a oprávnené záujmy osoby, spoločnosti alebo štátu. ...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 8 V roku 2008 žalobcovia vo veci samej uzavreli so žalovanou vo veci samej viacero zmlúv o úvere denominovaných vo švajčiarskych frankoch (CHF) (ďalej len „sporné zmluvy“), na základe ktorých si od nej požičali peňažné sumy vo švajčiarskych frankoch, premenili existujúce úvery denominované v eurách alebo v litovských litasoch na švajčiarske franky, alebo refinancovali úvery, ktoré mali v inej mene ako švajčiarsky frank, od iných úverových inštitúcií. Takto poskytnuté úvery mali byť vrátené vo švajčiarskych frankoch. Z dôvodu značného znehodnotenia litovského litasu vo vzťahu ku švajčiarskemu franku sa suma, ktorá sa má vrátiť, od uzavretia týchto zmlúv takmer zdvojnásobila.
- 9 Keďže sa žalobcovia vo veci samej domnievali, že niektoré podmienky uvedených zmlúv sú nekalé, podali v priebehu roka 2017 na Vilniaus apygardos teismas (Krajský súd Vilnius, Litva) návrh, ktorým sa okrem iného domáhali nahradiť švajčiarsky frank eurom, pričom by sa zohľadnil výmenný kurz platný v čase poskytnutia dotknutých úverov, ako aj prepočítania splátok uskutočnených vo švajčiarskych frankoch na splatenie úveru (istina a úroky) na eurá, pričom by sa zohľadnil výmenný kurz platný v deň týchto splátok.
- 10 Rozsudkom tohto súdu z 20. novembra 2018, ktorý bol 5. mája 2020 potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy), bol návrh žalobcov vo veci samej zamietnutý.
- 11 Títo podali kasačný opravný prostriedok na Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy). Rozsudkom zo 14. apríla 2021 tento súd vrátil vec Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy), aby znovu posúdil nekalú povahu dotknutých podmienok sporných zmlúv. Podľa Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) skutočnosť, že žalovaná vo veci samej si splnila svoju informačnú povinnosť o riziku vývoja výmenného kurzu švajčiarskeho franku, neznamená, že súd nie je povinný preskúmať, či tieto podmienky nie sú nekalé.

- 12 Uznesením zo 4. mája 2021 Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy) vyzval žalobcov vo veci samej, aby sa vyjadrili k spôsobu, akým by sa podľa nich mali v prípade konštatovania nekalej povahy zmeniť dotknuté podmienky sporných zmlúv. Uviedli, že požadujú zmenu týchto podmienok v súlade s návrhom na začatie konania, teda v podstate nahradením švajčiarskeho franku eurom pri výmennom kurze platnom v deň poskytnutia dotknutých úverov. Naproti tomu žalovaná vo veci samej nesúhlasila s konštatovaním nekalej povahy uvedených podmienok, ani s ich zmenou, vzhľadom na neexistenciu dispozitívnych noriem v litovskom právnom poriadku.
- 13 Rozsudkom z 2. septembra 2021 Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy) vyhlásil za nekalé podmienky sporných zmlúv týkajúce sa meny, v ktorej boli denominované dotknuté úvery, z dôvodu, že nespĺňali požiadavku transparentnosti, a zmenil tieto zmluvy na zmluvy denominované v eurách podľa výmenného kurzu platného v čase poskytnutia týchto úverov tak, že nahradil referenčný index nachádzajúci sa v uvedených zmluvách, t. j. LIBOR CHF, sadzbou Euribor. Podľa tohto súdu bolo takéto riešenie v súlade so zásadami spravodlivosti, dobrej viery a rozumnosti, ako aj s cieľmi sledovanými smernicou 93/13.
- 14 Žalovaná vo veci samej podala proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok na Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy), ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, pričom tvrdila, že Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy) nesprávne kvalifikoval dotknuté podmienky sporných zmlúv ako „nekalé“ a že tento posledný uvedený súd nebol oprávnený zmeniť tieto podmienky, keďže v litovskom práve neexistujú ustanovenia dispozitívnej povahy, ktoré by mohli nahradiť uvedené podmienky, a zmena týchto podmienok na základe zásad spravodlivosti, dobrej viery a rozumnosti bola zakázaná článkom 6 ods. 1 smernice 93/13.
- 15 Čiastkovým rozsudkom z 25. augusta 2022 vnútroštátny súd potvrdil rozsudok Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy) z 2. septembra 2021 v rozsahu, v akom kvalifikoval dotknuté podmienky sporných zmlúv ako „nekalé“, a opätovne otvoril konanie, pokiaľ ide o zmenu týchto zmlúv, ktorú vykonal tento posledný uvedený súd.
- 16 Žalobcovia vo veci samej pred vnútroštátnym súdom tvrdia, že z dôvodu nečinnosti žalovanej vo veci samej nebolo možné dospieť k dohode o prípadnej zmene podmienok vyhlásených za nekalé. Tvrdia tiež, že nesúhlasia so zachovaním týchto podmienok a v prvom rade navrhujú zmenu sporných zmlúv spôsobom uvedeným v návrhu na začatie konania. Ak by sa však dospelo k záveru, že chýba právny základ na vykonanie takejto zmeny, žalobcovia vo veci samej navrhujú zrušenie týchto zmlúv a vrátenie plnení poskytnutých na ich základe. Žalovaná vo veci samej navrhuje, aby boli uvedené zmluvy vyhlásené za neplatné *ex nunc*.
- 17 Tento súd sa pýta na dôsledky kvalifikácie dotknutých podmienok sporných zmlúv ako „nekalých“, keďže žalobcovia vo veci samej žiadali, aby boli tieto zmluvy zachované a aby boli tieto podmienky zmenené. V tejto súvislosti uvedený súd uvádza, že v prejednávanej veci je nesporné, že uvedené zmluvy nemôžu naďalej trvať bez uvedených podmienok. Uvedený súd poznamenáva, že Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy) neskúmal otázku, či by prípadné vyhlásenie neplatnosti sporných zmlúv spôsobilo osobitne škodlivé dôsledky pre žalobcov vo veci samej. Podľa vnútroštátneho súdu je absencia takéhoto preskúmania vysvetlená skutočnosťou, že návrh na začatie konania neobsahoval zrušenie týchto zmlúv, ale len ich zmenu, a že § 265 ods. 2 a § 320 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku Litovskej republiky zakazujú prvostupňovému súdu a odvolaciemu súdu prekročiť hranice návrhov, ktoré im boli predložené.

- 18 V dôsledku toho sa vnútroštátny súd v prvom rade pýta, či odvolací súd mohol pristúpiť k zmene sporných zmlúv bez toho, aby najprv preskúmal, či by vyhlásenie neplatnosti týchto zmlúv spôsobilo osobitne škodlivé dôsledky pre žalobcov vo veci samej. Podľa tohto súdu odpoveď na túto otázku závisí od hodnoty, ktorú treba pripísať vôli žalobcov vo veci samej, aby uvedené zmluvy zostali zachované tak, že sa zmenia ich nekalé podmienky.
- 19 Vnútroštátny súd sa v druhom rade pýta, či odpoveď na uvedenú otázku závisí od toho, či má vnútroštátny súd možnosť nahradiť nekalú podmienku ustanovením vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy alebo ustanovením, ktoré by sa uplatňovalo v prípade dohody zmluvných strán dotknutej zmluvy.
- 20 Tento súd sa domnieva, že odpovede na tieto dve otázky by sa mohli ukázať ako kladné. Na jednej strane by teda kladná odpoveď na prvú otázku bola podľa neho v súlade s cieľom smernice 93/13, ktorým je najmä obnoviť rovnováhu medzi zmluvnými stranami a zároveň v zásade zachovať platnosť zmluvy ako celku, a nie vyhlásiť za neplatné všetky zmluvy, ktoré obsahujú nekalé podmienky (rozsudok z 15. marca 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144, bod 31). Na druhej strane na druhú otázku by bolo možné odpovedať takisto kladne, vzhľadom na to, že ak existuje možnosť nahradiť nekalú podmienku ustanovením vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy alebo ustanovením uplatňujúcim sa v prípade dohody zmluvných strán dotknutej zmluvy a ak spotrebiteľ navrhuje, aby bola táto zmluva zachovaná tak, že sa zmení táto nekalá podmienka, vnútroštátny súd musí mať možnosť rozhodnúť o otázke zmeny uvedenej podmienky bez toho, aby najprv preskúmal dôsledky vyhlásenia neplatnosti uvedenej zmluvy ako celku.
- 21 Uvedený súd sa naopak domnieva, že ak vnútroštátne právo neobsahuje vhodné ustanovenie dispozitívnej povahy a zmluvné strany nedospejú k takej dohode, súd musí bez ohľadu na vôľu vyjadrenú spotrebiteľom rozhodnúť o vyhlásení neplatnosti dotknutej zmluvy ako celku, okrem prípadu, keď spotrebiteľ vyjadril želanie, aby nekalé podmienky zostali zachované. Súd pritom musí prijať všetky potrebné opatrenia na ochranu spotrebiteľa pred obzvlášť škodlivými dôsledkami vyplývajúcimi z tohto zrušenia.
- 22 Keďže v prejednávanej veci litovské právo neobsahuje ustanovenie dispozitívnej povahy, ktoré by mohlo nahradiť ustanovenia sporných zmlúv vyhlásené za nekalé a zmluvné strany nedospeli k dohode o ustanovení, ktoré by sa malo uplatňovať, vôľa vyjadrená žalobcami vo veci samej, aby tieto zmluvy zostali zachované a tieto podmienky boli zmenené, nemôže brániť tomu, aby súd rozhodol o zrušení uvedených zmlúv.
- 23 Za týchto okolností Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Je možné článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice [93/13] vykladať v tom zmysle, že ak spotrebiteľ vyjadrí vôľu zachovať zmluvu nahradením nekalej podmienky, ktorá je v nej obsiahnutá, a keď súd konštatuje, že zmluva nemôže zostať platná po odstránení podmienky, o ktorej sa zistilo, že je nekalá, súd môže rozhodnúť o otázke nahradenia nekalej podmienky bez toho, aby najprv posúdil možnosť zrušenia zmluvy ako celku?
2. Závisí odpoveď na prvú otázku od možnosti vnútroštátneho súdu nahradiť nekalú podmienku obsiahnutú v zmluve dispozitívnym ustanovením alebo ustanovením vnútroštátneho práva, ktoré sa uplatní na základe vzájomnej dohody strán dotknutej zmluvy?“

O prejudiciálnych otázkach

- 24 Na úvod treba poznamenať, že hoci vnútroštátny súd žiada o výklad článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13, pýta sa na dôsledky konštatovania nekalej povahy zmluvnej podmienky. V dôsledku toho vzhľadom na informácie uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania treba položené otázky chápať tak, že sa týkajú len tohto článku 6 ods. 1.
- 25 Treba teda konštatovať, že vnútroštátny súd sa svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, v podstate pýta, či sa má článok 6 ods. 1 smernice 93/13 vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby v prípade, že vnútroštátny súd konštatoval nemožnosť zachovania zmluvy po odstránení nekalej podmienky a dotknutý spotrebiteľ vyjadril vôľu, aby táto zmluva zostala zachovaná po zmene tejto podmienky, mohol tento súd rozhodnúť o opatreniach, ktoré treba prijať na obnovenie skutočnej rovnováhy medzi právami a povinnosťami zmluvných strán uvedenej zmluvy bez toho, aby najskôr preskúmal dôsledky zrušenia tej istej zmluvy ako celku. Tento súd sa okrem toho pýta, či má v tejto súvislosti význam okolnosť, že uvedený súd má možnosť nahradiť uvedenú podmienku ustanovením vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy alebo ustanovením uplatňujúcim sa v prípade dohody týchto zmluvných strán.
- 26 Na účely odpovede na tieto otázky treba pripomenúť, že ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, určenie nekalej povahy podmienky obsiahnutej v zmluve musí umožniť navrátenie právnej a skutkovej situácie, v ktorej by sa spotrebiteľ nachádzal, ak by táto nekalá podmienka neexistovala [rozsudok z 12. januára 2023, D. V. (Odmena advokáta – Zásada hodinovej sadzby), C-395/21, EU:C:2023:14, bod 54 a citovaná judikatúra].
- 27 Podľa článku 6 ods. 1 smernice 93/13 majú vnútroštátne súdy povinnosť neuplatniť nekalé podmienky, takže tieto ustanovenia nebudú mať záväzné účinky voči spotrebiteľom, s výnimkou prípadu, ak s tým spotrebiteľ nesúhlasí. Zmluva však musí v zásade naďalej existovať bez akejkoľvek ďalšej zmeny okrem zmeny vyplývajúcej z odstránenia nekalých podmienok, pokiaľ je v súlade s pravidlami vnútroštátneho práva jej ďalšia existencia z právneho hľadiska možná [rozsudok z 12. januára 2023, D. V. (Odmena advokáta – Zásada hodinovej sadzby), C-395/21, EU:C:2023:14, bod 55 a citovaná judikatúra].
- 28 Vnútroštátny súd teda nie je povinný neuplatniť nekalú podmienku, ak spotrebiteľ po tom, čo bol upozornený týmto súdom, má v úmysle nenamietat jej nekalú a nezáväznú povahu, čím poskytne slobodný a informovaný súhlas s touto podmienkou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. októbra 2019, Dziubak, C-260/18, EU:C:2019:819, bod 53 a citovanú judikatúru).
- 29 Súdny dvor totiž rozhodol, že vzhľadom na to, že systém ochrany upravený smernicou 93/13 sa neuplatní, ak spotrebiteľ s tým nesúhlasí, tento spotrebiteľ musí mať *a fortiori* právo nesúhlasiť s tým, aby bol podľa tohto istého systému chránený proti škodlivým dôsledkom spôsobeným vyhlásením neplatnosti zmluvy ako celku, ak nechce túto ochranu využiť (rozsudok z 3. októbra 2019, Dziubak, C-260/18, EU:C:2019:819, bod 55).
- 30 Naopak ak spotrebiteľ vyjadrí vôľu dovoliavať sa ochrany poskytovanej smernicou 93/13, vnútroštátny súd musí preskúmať, či vzhľadom na kritériá stanovené vnútroštátnym právom môže zmluva naďalej existovať bez akejkoľvek zmeny okrem tej, ktorá vyplýva z vypustenia dotknutej nekalej podmienky.

- 31 Toto preskúmanie možnosti, že zmluva môže naďalej existovať bez dotknutej nekalej podmienky, predstavuje objektívne preskúmanie, ktoré prislúcha vykonať vnútroštátnemu súdu vzhľadom na vnútroštátne právne normy a nezávisle od okolnosti, že spotrebiteľ vyjadrí vôľu, aby táto zmluva zostala zachovaná (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. októbra 2019, Dziubak, C-260/18, EU:C:2019:819, bod 39 až 41 a citovanú judikatúru).
- 32 V prípade, že na základe uplatnenia príslušných vnútroštátnych právnych noriem zmluva nemôže ďalej existovať po odstránení dotknutej nekalej podmienky, článok 6 ods. 1 smernice 93/13 nebráni vyhláseniu jej neplatnosti [pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. januára 2023, D. V. (Odmena advokáta – Zásada hodinovej sadzby), C-395/21, EU:C:2023:14, bod 59].
- 33 Len za predpokladu, že vyhlásenie neplatnosti zmluvy ako celku by vystavilo spotrebiteľa obzvlášť škodlivým dôsledkom, ako sú napríklad také, ktoré by ho postavili do situácie právnej neistoty, ale ktoré nemožno obmedziť len na dôsledky čisto peňažnej povahy, má vnútroštátny súd výnimočne možnosť nahradiť zrušenú nekalú podmienku ustanovením vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy alebo ustanovením uplatňujúcim sa v prípade súhlasu zmluvných strán dotknutej zmluvy [pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. januára 2023, D. V. (Odmena advokáta – Zásada hodinovej sadzby), C-395/21, EU:C:2023:14, body 60 až 62].
- 34 Z judikatúry tiež vyplýva, že ak neexistuje žiadne ustanovenie vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy alebo ustanovenie uplatňujúce sa v prípade dohody zmluvných strán, ktoré by mohlo nahradiť dotknuté nekalé podmienky, a ak by vyhlásenie neplatnosti zmluvy vystavilo spotrebiteľa obzvlášť škodlivým dôsledkom, vnútroštátny súd musí s prihliadnutím na celé svoje vnútroštátne právo prijať všetky opatrenia nevyhnutné na ochranu spotrebiteľa pred týmito dôsledkami a na obnovenie skutočnej rovnováhy medzi vzájomnými právami a povinnosťami zmluvných strán (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. novembra 2020, Banca B., C-269/19, EU:C:2020:954, bod 41).
- 35 Opatrenia, ktoré môže vnútroštátny súd prijať v prípade konštatovania nekalej povahy zmluvnej podmienky, ktorej zrušenie by viedlo k vyhláseniu neplatnosti zmluvy, ktorej je súčasťou, nie sú vyčerpávajúce (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. novembra 2020, Banca, C-269/19, EU:C:2020:954, bod 40), s výnimkou možnosti, aby vnútroštátny súd doplnil túto zmluvu tak, že zmení obsah tejto podmienky [rozsudky z 26. marca 2019, Abanca Corporación Bancaria a Bankia, C-70/17 a C-179/17, EU:C:2019:250, bod 53, ako aj z 12. januára 2023, D. V. (Odmena advokáta – Zásada hodinovej sadzby), C-395/21, EU:C:2023:14, bod 65].
- 36 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 bráni tomu, aby boli medzery v zmluve, ktoré boli vyvolané vypustením nekalých podmienok v nej uvedených, vyplnené len na základe vnútroštátnych ustanovení všeobecnej povahy, ktoré stanovujú, že účinky vyjadrené v právnom akte sa dopĺňajú najmä účinkami vyplývajúcimi zo zásady spravodlivosti alebo z ustálených zvyklostí, a ktoré nie sú ustanoveniami dispozitívnej povahy ani ustanoveniami uplatňujúcimi sa so súhlasom zmluvných strán (rozsudok z 3. októbra 2019, Dziubak, C-260/18, EU:C:2019:819, bod 62).
- 37 Z toho, čo bolo uvedené, na jednej strane vyplýva, že spotrebiteľom vyjadrená vôľa dovoľávať sa ochrany, ktorú ponúka smernica 93/13, aby bola zmluva zachovaná, nemá vplyv na povinnosť vnútroštátneho súdu preskúmať podľa objektívneho prístupu a z hľadiska vnútroštátnych právnych noriem, či táto zmluva môže naďalej existovať po vypustení dotknutej nekalej podmienky.

- 38 Na druhej strane, ak tento súd konštatoval nemožnosť zachovať zmluvu po vypustení takejto nekalej podmienky, nemôže nahradiť túto podmienku ustanovením vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy alebo ustanovením uplatňujúcim sa v prípade dohody zmluvných strán tejto zmluvy, alebo ak toto právo neobsahuje takéto ustanovenia, nemôže prijať iné opatrenia s cieľom obnoviť skutočnú rovnováhu medzi právami a povinnosťami týchto zmluvných strán bez toho, aby najskôr nepreskúmal a nekonštatoval, že vyhlásenie neplatnosti uvedenej zmluvy ako celku by dotknutého spotrebiteľa vystavilo obzvlášť škodlivým dôsledkom.
- 39 V prejednávanej veci Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) rozhoduje o kasačnom opravnom prostriedku proti rozsudku Lietuvos apeliacinis teismas (Odvolací súd Litvy), ktorým tento posledný uvedený súd po tom, čo konštatoval nekalú povahu podmienok tvoriacich hlavný predmet sporných zmlúv, teda podmienok týkajúcich sa meny, v ktorej boli vyjadrené dotknuté úvery, vyhovel návrhu žalobcov vo veci samej a zmenil tieto zmluvy bez toho, aby najprv preskúmal dôsledky prípadného vyhlásenia neplatnosti uvedených zmlúv pre žalobcov vo veci samej. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Najvyšší súd Litvy) potvrdil rozsudok napadnutý odvolaním, pokiaľ ide o kvalifikáciu týchto podmienok ako „nekalých“. Naopak, pokiaľ ide o dôsledky tejto kvalifikácie, tento posledný uvedený súd sa pýta, či odvolací súd mohol vyhovieť návrhu žalobcov vo veci samej, aby boli sporné zmluvy zachované po zmene uvedených podmienok bez toho, aby najskôr preskúmal, či toto zrušenie nemalo osobitne škodlivé dôsledky pre žalobcov vo veci samej.
- 40 Ako však vyplýva z judikatúry Súdneho dvora pripomenutej v bodoch 26 až 38 tohto rozsudku, v prípade, že sa žalobcovia vo veci samej chcú dovolávať ochrany poskytovanej smernicou 93/13 a ak z hľadiska vnútroštátneho práva sporné zmluvy nemôžu naďalej existovať po odstránení dotknutých nekalých podmienok, preskúmanie dôsledkov vyplývajúcich z vyhlásenia neplatnosti týchto zmlúv predstavuje povinnosť prislúchajúcu vnútroštátnemu súdu, ktorá je nezávislá od vôle vyjadrenej žalobcami vo veci samej, aby boli uvedené zmluvy zachované po zmene týchto podmienok. Totiž len v prípade, že tieto dôsledky dosiahnu taký stupeň závažnosti, že ich možno kvalifikovať ako „obzvlášť škodlivé“ pre žalobcov vo veci samej, prislúcha tomuto súdu, aby v prípade chýbajúcich ustanovení dispozitívnej povahy alebo ustanovení uplatňujúcich sa v prípade dohody zmluvných strán sporných zmlúv prijal všetky nevyhnutné opatrenia na ochranu spotrebiteľa pred uvedenými dôsledkami a na obnovenie skutočnej rovnováhy medzi právami a povinnosťami týchto zmluvných strán s výhradou, že uvedený súd nemôže doplniť tieto zmluvy tak, že zmení obsah uvedených podmienok.
- 41 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby vnútroštátny súd v prípade, že konštatoval nemožnosť zachovania zmluvy po vypustení nekalej podmienky a dotknutý spotrebiteľ vyjadril vôľu, aby táto zmluva zostala zachovaná po zmene tejto podmienky, mohol tento súd rozhodnúť o opatreniach, ktoré treba prijať, aby sa obnovila skutočná rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán uvedenej zmluvy, bez toho, aby najskôr preskúmal dôsledky vyhlásenia neplatnosti tej istej zmluvy ako celku, a to aj v prípade, že uvedený súd má možnosť nahradiť uvedenú podmienku ustanovením vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy alebo ustanovením uplatňujúcim sa v prípade dohody týchto zmluvných strán.

O trovách

- 42 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

Článok 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách,

sa má vykladať v tom zmysle, že:

bráni tomu, aby vnútroštátny súd v prípade, že konštatoval nemožnosť zachovania zmluvy po vypustení nekalej podmienky a dotknutý spotrebiteľ vyjadril vôľu, aby táto zmluva zostala zachovaná po zmene tejto podmienky, mohol tento súd rozhodnúť o opatreniach, ktoré treba prijať, aby sa obnovila skutočná rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán uvedenej zmluvy, bez toho, aby najskôr preskúmal dôsledky vyhlásenie neplatnosti tej istej zmluvy ako celku, a to aj v prípade, že uvedený súd má možnosť nahradiť uvedenú podmienku ustanovením vnútroštátneho práva dispozitívnej povahy alebo ustanovením uplatňujúcim sa v prípade dohody týchto zmluvných strán.

Podpisy